INTRYCK FRÅN ANDRA PLATSER

Emma Pålsson
Malmö Naturskola

Malmö stad

Abentuerspielplatz Kolle37
Prenzlauer Berg, Berlin

Samarbete främjar språkutveckling

På Kolle 37 får barnen varje vår bygga upp en hel by med trävirke, såg, hammare och spik. De arbetar tillsammans i smågrupper och bygger precis som de vill ha det. Samarbete kring konkreta aktiviteter som varar ett längre tag främjar och fördjupar barnens begreppsbildning. De måste kunna uttrycka sig tydligt och diskutera igenom olika beslut tillsammans.

När byn är färdigställd firar barnen med stor fest och naturligtvis övernattar de i hyddorna. Nästa vår rivs bygget och man startar om pånytt. Kolle37 är en mötesplats dit barn kan komma utan sina föräldrar, under skoltid används platsen för diverse workshops för klasser. Här finns möjlighet att prova på att leva och laga mat på stenåldersvis, bygga med skrot av olika slag, klättra på klätterväggen eller titta på eller spela teater på scenen. En av grundtankarna under eftermiddagarna är att det är barnen som tar initiativ till aktiviteterna.

Abentuerspielplatz Forcki

Friedrichshain, Berlin

Kojor, krypin och personligt utrymme

På Forcki är barnen hela tiden delaktiga i skapandet av platsen. De är med och bygger både stort och smått. Detta är det viktigaste i Forckis verksamhet. Barnen fick till och med vara med och bestämma formen på huset när det skulle byggas nytt.

Att få vara med och skapa egna platser är djupt rotat hos oss och viktigt för identitetsutvecklingen. Barn över hela världen bygger kojor, det behöver inte vara stora trädkojor eller hyddor, utan kanske bara en pinne som markerar revir.

Barn mår bra av platser där de kan vara med och skapa sitt personliga utrymme, där de kan krypa in för att vara i fred eller där de kan bjuda in sina kompisar till lek.

Earthworks Britzer Garten, Berlin

Projektledare: Reiner Warzecha

Skapande i parken – av barn för barn

På Earthworks i Britzer Garten får barn komma under sommarhalvåret och vara delaktiga i skapandet. Gamla tekniker får nya uttryck och barnen får möjlighet att prova på hur de gamla hantverken med att snida i trä, bygga hus av lera och pynta med mosaik och mycket mer går till.

Barnen kan också ägna sig åt många andra aktiviteter. Här finns fontäner för bad, cyklar att låna och en stor världskarta på asfalten att utforska. I skogen finns stora nät att klättra i.

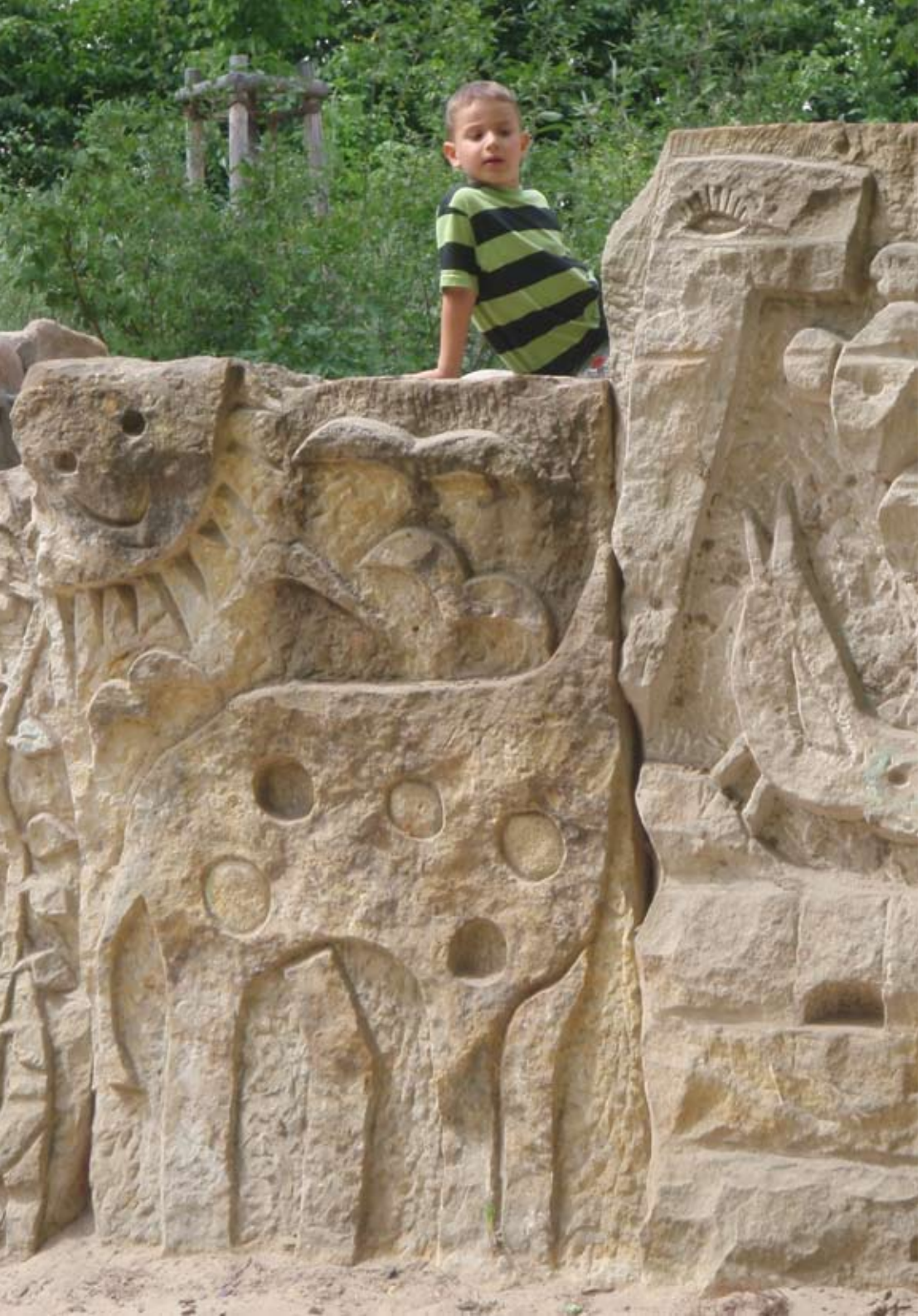

Galilei Grundschule Kreuzberg, Berlin
Landskapsarkitekt: Birgit Teichmann

Ekologiska miljöer för barnens lek

Birgit Teichmann har en genomgående ekologisk tanke i alla sina projekt. På Galilei Grundschule har hon planerat för dränering från fotbollsplanen. Vattnet som samlas där används för bevattning av de gröna ytorna och delar av det rinner ner i en konstgjord bäck där barnen kan leka.

Hon använder i stort sett bara naturmaterial i alla element på skolgård. Barnen har själva fått vara med och knacka ut klätterväggen i sten.

Interkultureller Garten

Kreuzberg, Berlin

Gemenskap i närområdet gynnar skolan

Den interkulturella trädgården in Kruezberg ligger i anslutning till en skolgård. Grannarna har gått samman och skapat en trädgård, där de träffas för att odla eller bara för att njuta under en kastanj.

Lärarna på skolan kan delvis använda sig av trädgården i undervisningssyfte tillsammans med de som odlar i den. Många av de aktiva odlarna är föräldrar och trädgården har lett till att gemenskapen blivit större mellan olika grupper i området, vilket även speglas i det förbättrade klimatet mellan elever på skolan.

Jugendfarm Moritzhof
Prenzlauer Berg, Berlin

Aktiviteten skapar gemenskap och integration

På Moritzhof är aktiviteterna självklara. Det är alltid saker på gång, djuren måste tas om hand, växterna måste vattnas och naturligtvis är detta något alla hjälps åt med.

Moritzhof är en plats där barn från öst och väst möts. Det är viktigt med meningsfulla sysslor för att integreringen ska bli lyckad.

Här finns förutom gårdsaktiviteterna verkstäder för traditionella hantverk; tovning, smide, korgflätning, drejning med mera.

Kinderbauernhof Mauerplatz

Kreuzberg, Berlin

Enklare relationer till djur

Gården för barn på Mauerplatz startades av nyblivna mödrar som behövde en mötesplats med intressanta aktiviteter för sina barn. Den ligger på ingenmansland där muren mellan öst och väst förut funnits.

Gården har blivit en mötesplats för människor i alla olika sociala grupper i närområdet och barnen kan komma hit för att klappa djuren eller leka, tillsammans med sina föräldrar. Här finns getter, hästar, höns och gäss. Även dessa möten har betydelse för barnens utveckling.

Människors relation till djur kan vara mycket stark. Det är en relation som ställer enklare krav än den mellan två människor och därför kan det vara mycket nyttigt för barn att ha den här kontakten. Relationer är grundläggande för den emotionella utvecklingen.

Neumark Grundschule - Schöneberg, Berlin

Landskapsarkitekt: Birgit Teichmann

Variation ger färre olyckor

Innan förändringen av skolgården på Neumark Grundschule bestod skolgården endast av platta asfaltplaner med några träd. Man satsade på att skapa en skolgård med stor variation. Underlaget skiljer sig på olika platser och det finns mycket stockar och stenar att klättra och balansera på.

Lärarna på skolan upplever att det händer mycket färre olyckor på skolgården efter förändringarna. Barnen har mycket bättre motorik och kan röra sig lätt mellan stenarna.

På skolgården finns en skolträdgård, denna används för undervisning och är stängd med ett högt staket under raster. För att gå in här måste läraren följa med.

Längst in i skolträdgården bakom huset finns en liten uppblåsbar pool. Denna är till för de turkiska flickorna som inte får lov att följa med och bada. Detta blir deras egna lilla pool där de kan plaska i vattnet och få lite vattenvana.

Barn i Rörelse - ”Kids in Bewegung” - Moabit, Berlin
Landskapsarkitekt: Birgit Teichmann

Trygghet ökar fysisk aktivitet

Längs med barnens skolväg har ett område stängts av för trafik för att göra det möjligt för barnen att själva ta sig till skolan. Inom detta område finns många olika typer av lekplatser.

Det finns platser där barnen kan cykla eller åka skateboard, det finns platser för sandlådelek, det finns gungor, rutschkana och ”karusell” med mera.
Under några helger har barnen fått möjlighet att komma tillsammans med sina föräldrar för att hjälpa till och skapa denna plats, skolan har också haft projekt tillsammans med konstnärer där de gjort skulpturer av trä, sten och mosaik.

Många av barnen kan nu ta sig till och från skolan på egen hand, detta har lett till att många är mycket mer fysisk aktiva än tidigare.

Murergården Norrebro, Köpenhamn

Landskapsarkitekt: Helle Nebelong

Mångfald ger ständig aktivitet

Det finns hela tiden nya platser att upptäcka på Murergården i Köpenhamn. Detta märker man på barnets sätt att röra sig på platsen. Full fart hela tiden och trots att ytan är liten finns det utrymme för alla barn att hitta egna små krypin att vara på.

Variationen i materialen är stor och det finns en mångfald i växtlighet som drar till sig småkryp, som är spännande att undersöka.

Här finns också möjlighet att se och undersöka vattnets rörelse i bäcken. Här porlar vattnet från en helt vanlig slang ner längs stenarna och samlas upp i ett runt kar längst ner, sen drar man ur proppen när man vill tömma ut vattnet igen.

Naturlegepladsen Valbyparken, Köpenhamn

Landskapsarkitekt: Helle Nebelong

Kullar och torn skapar utsiktsplatser

På Naturlegepladsen i Valbyparken är det barnets önskan om att kunna blicka över världen som står i centrum, att få komma upp och titta ner. Spiralutsikten är gjord så att även barn i rullstol ska kunna komma ända upp till toppen och få fin utsikt.

Tornen är gjorda av konststuderande och liknar inga traditionella lekplatstorn. På kullarna växer det vilt. Tistlarna och nässlorna lockar till sig fjärilar och skrämmer inte de över hundra barn som besöker den bemannade lekplatsen varje dag.

Barnen kan låna cyklar och om man ringer innan man kommer så är elden igång när man anländer. Personalen på lekplatsen hjälper till med det mesta och både dagis och barnfamiljer använder sig av lekplatsen.

Östen för solen och västen för månen, Köpenhamn

Projektledare: Helle Nebelong

Tillgänglighet med sagotema

Lekplatsen ligger mitt i centrala Köpenhamn och en föregångare vad gäller tillgänglighetsanpassning. Olika underlag gör det spännande att ta sig fram med olika hjälpmedel. Överallt finns gångar så att även rullstolsburna kan ta sig upp till toppen.

Sagan bildar ett tema i lekparken och överallt hittar man detaljer med anknytning i sagan. Kungen, isbjörnen, teatermaskerna och så klart prinsessan.

Sansehaven i Faellesparken, Köpenhamn

Landskapsarkitekt: Helle Nebelong

Doft, smak, hörsel, syn och känsel i samspel

Parken ska erbjuda erfarenheter som stadsbarnen inte får på så många andra ställen. Här är det fritt fram att smaka, lukta, känna, lyssna och titta. Det är en lugn aktivitet som förespråkas och här finns faktiskt inget utrymme till lek. Det är upplevelsen som är viktig.

Elias Fries skola, Hyltebruk

Alla ämnen utomhus

På Elias Fries skola i Hyltebruk är man utomhus i alla ämnen. Man utgår från en konkret situation när något nytt ska läras in. En samling vid stenkonstverket med inristade namn av historiska personer kan leda vidare till en forskande process.

Mattelektionen kan börja med en huvudräkningsövning på asfaltsmåltavlan eller kanske engelska på engelska gatan.

Alla lärare har intresse av odling och varje klass har sin egen odlingslott som sköts om, under sommarmånaderna delas ansvaret mellan eleverna och deras föräldrar. Kompostering är en självklarhet och den ekologiska tanken genomsyrar hela verksamheten.

Hästhagens förskola, Malmö

Mat och miljö - hand i hand

På Hästhagens förskola är det kocken som tagit initiativ till en bättre miljö för barnen. Han jobbar undan snabbt i köket för att även ha tid att ta hand om gården. Kryddträdgård, solrosor, en liten damm, växthus och fruktträd.

Kockens stora intresse för bra mat till barnen fick lov att växa först med en kryddträdgård och sedan mer och mer växter för att skapa en lummigare miljö för barnen som bor mitt inne i centrala Malmö. Intresset har spridits bland personalen och nu jobbar en avdelning med utomhuspedagogik året runt.

Cowgate Under 5's Center, Edinburgh

Liten oas mitt i centrum

En vacker och inspirerande plats att vistas på. Barnen leker, klättrar och busar bland prunkande växtlighet mitt i centrala Edinburgh. Här finns en sagohörna, en vacker lekstuga, en liten damm och stora spännande musikinstrument av olika slag. Ibland får barnen kela en stund med förskolans lilla kanin som har sin bur på gården.

Genom att ha ett tydligt mål för gårdens utformning har man kunnat satsa på kvalité. Att låta barnen vistas i en naturlig och vacker miljö har hela tiden varit första prioritet. Detta har gjort att man kunnat tacka nej till gåvor som inte stämmer med målbilden och kunnat tacka ja till sådant som passar väl in.

Insekter, fåglar och småkryp är varmt välkomna att dela skolgården med barnen.

St. Leonard's Nursery, Edinburgh

Levande naturstudier

På St. Leonard's Nursery finns alltid något att upptäcka. Grodynglen hade precis täckt den upphöjda dammen vid mitt besök och rektorn på förskolan var eld och lågor. Nu skulle barnen få möjlighet att följa grodornas utveckling på nära håll. Dammen, fågelmatare, insektsholkar och liknande hålls avskilt och används endast för organiserade naturstudier. Man har placerat ut skyltar för att uppmana pedagogerna till ett undersökande arbetssätt tillsammans med barnen.

Även barnens lekområde har en naturlig karaktär för spontana upplevelser. Här finns en labyrint i trä som barnen kan springa på utan att skada de ömtåliga markväxterna. På sommaren prunkar växtligheten och barnen kan gömma sig inne i labyrinten bland all växtlighet.

Hermtage Park Primary, Edinburgh

Insektsholkar att undersöka

På Hermtage Park har barnen gjort holkar och insektsbon av olika slag för att se vilka småkryp som vill flytta in. Detta är spännande för barnen att tillverka för att sedan följa under hela året.

Solitära insekter som bin är viktiga för att pollinera fruktträd och bärbuskar, men i stadsmiljön är det ofta svårt för dem att hitta bostad. Då kan barnen hjälpa till på detta sätt. Även fjärilar och nyckelpigor kan övervintra om de hittar en trevlig plats.

Barn som får erfarenheter som dessa har lättare för att förstå kretsloppet och våra naturliga förutsättningar om de har egna konkreta erfarenheter.

Blackhall Primary, Edinburgh

Projektledare: Angus Egan, Earth Calling

Naturreservat på skolgården

Angus Egan har skapat en naturlig miljö på en yta av skolgården tillsammans med barnen och gjort den så bra att till och med grävlingarna hittat hit och byggt bo. Angus arbetar på ett företag som heter Earth Calling som ger barn möjlighet att komma i kontakt med naturen på hemmaplan genom att bygga om skolgårdar så att det vilda livet får mer utrymme, samtidigt som han lär ut om djuren och växterna i sitt sammanhang.

Blackhall Primary har anställt Angus på deltid så att han fått möjlighet att jobba med projektet under en längre tid tillsammans med barnen. Området är inhängnat och barnen får bara vistas här när någon pedagog följer med.